

NOVA SAMOUPRAVA

Izhaja vsakega 15. v mesecu.
Naročnina do konca leta 1928
20 Din.
Številka poštno-čerkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Glasilo gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo in upravništvo:
Kočevje št. 18. - Telefon št. 5
Oglaš: mali beseda 2 Din, sicer
po dogovoru.
V uredniškem delu vrstica 10 Din

Vsebina: Kočevski mestni zastop in sanacija Mestne hranilnice. — Tedenske vesti. — Krizi in težave mesta Kočevje.

Kočevski Mestni zastop in sanacija Mestne hranilnice.

Kočevje sredi aprila 1929.

Da se kočevska nemško-nacional. Bauernpartaj finančno osamosvoji, je l. 1926 s pomočjo z njo politično zvezane neke slovenske stranke ustanovila posojilnico rajfajznovko, Spar- und Darlehenskasse r. z. z. n. z. V vodstvo zavoda so stopili **izključno znani nemško nacionalni voditelji** in zaupniki Bauernpartaj, in sicer le iz mesta, dočim se je zaunikom po deželi prepustilo le nadzorstvo.

Čim je novi zavod zagledal beli dan, so se začeli v lokalnem nemškem glasilu »Bauernpartaj« očitni napadi in ščuvanja proti Mestni hranilnici in Merkantilni banki, v katerih zavodih so sedeli i Slovenci i Nemci skupaj. Po deželi so zaupniki in agitatorji »Bauernpartaj« prirejali pod videzom gospodarskih predavanj ščuvanja proti obema zavodoma, češ, da nihče ne jamči za vloge, da naj se iste hitro dvignejo itd. Na ta način se je pred očmi oblasti, ki se navzlic opozorilom niso ganile, uprizarjal od časa do časa run na Mestno in Merkantilno ter sta oba zavoda vrnila milijone in milijone vlagateljem. Ko se je Merkantilna izčrpala, je prišla svojega glavnega dolžnika tvrdko A. Kajfež, a ko se je tudi ta izčrpala, sta obe podjetji ustavili plačila. Ker je Mestna že l. 1922/23 vložila v Merkantilno stalno vlogo treh milijonov Din, ki je do tega časa narasla s pripisovanjem obresti h kapitalu, na ca 6 milijonov Din, Mestni ni preostalo drugega kot prevzeti z glavnimi upniki tvrdko A. Kajfež z vsemi njenimi podjetji in veleposestvi v sanacijo, katero sanacijo pa so poznejši njeni upravitelji na pobudo nemških nacionalcev pretvorili v drag in uničujoč konkurz, ki Mestni ne obeta veliko dobrega. Vsled tega se je denar iz Mestne hranilnice v **novu nacionalno rajfajznovko takorekoč kar pretočil** in vloge Mestne so padle od 21 milijonov na 13 milijonov Din. Padle pa bi bile še bolj, da ni Mestna via facti izplačila vlog najpreje kar ustavila, sedaj pa izplačuje le po statutih.

Preteklost je pokazala, da je bilo grmenje proti tvrdki A. Kajfež, zlasti pa otvoritev konkurza le **voda na nemško-nacionalni bauernpartajlovski politični in gospodarski mlin**. S pomočjo državnih oblasti, za katerimi je stala gotova slovenska z bauernpartajlovci zvezana slovenska stranka, so zrastle nemškonacionalni bauernpartajlovci v relativno največjo stranko v mestu, potem ko se je storilo vse, da se Slovence razdvoji in slovenski narodni centrum oslabi. To se je zlasti s pomočjo nekaterih **politikujočih drž. uradnikov** v Kočevju sijajno posrečilo. Ravno ti politikujoči državni uradniki so se nato proti slovenski večini zvezali v Mestni hiši, v občinskem zastopu, z bauernpartajlovci in pripomogli, da so nemški nacionalci zavzeli proti večini Slovencev vse občinske pozicije in naprave in da se zdi, da hoče v **Kočevju nemško nacionalna oholost in nadutost zra- sti do neba**.

Neprestano puščanje krvi Mestni hranilnici v korist nemško-nacionalne rajfajznov-

ke je pa konečno tudi našim oblastim jelo odpirati oči in Veliki župan ljubljanski je koncem leta 1928 dajal bauernpartajlovski večini v mestnem občinskem odboru ponovni rok, do katerega naj v pomiritev nahujskanih vlagateljev proglaše, da mestna občina kočevska jamči z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo za vloge in obresti Mestne hranilnice. Samozavestni bauernpartajlovci se za dane roke niso niti zmenili in tako je bil Veliki župan, ne da bi v varovanje svoje tako briskirane avtoritete ukrenil kakšne sankcije, prisiljen, da je enostavno **on sam** proglasil to jamstvo. Proglasitev tega jamstva je nujna vsled tega, ker tudi oblastnije in sodišča vlagajo v Mestno hranilnico denar, zlasti tudi od mladoletnih otrok, in vsled zavožene proglasitve konkurza nad tvrdko A. Kajfež proti Mestni hranilnici težka izguba. Nemški nacionalci so ta korak Velikega župana temeljito ignorirali in ga navzlic želji oblasti niti v svojem lističu niso prinesli ali vsaj omenili. Medtem je prišel 6. januar in stranke so bile vsaj na videz od uplivov na oblasti izločene. Na ukaz oblasti je bila sklicana nato seja mestnega občinskega odbora kočevskega dne 15. januarja t. l. z edino točko: sanacija Mestne hranilnice. Pri tej seji se je videlo vso neodkritosrčnost bauernpartajlovcev v tem vprašanju. Odlok Velikega župana o jamstvu niso dali niti na dnevni red. Ignorirali so popolnoma vprašanje jamstva. Stavili so le predlog, da naj **prispeva** občina dva milijona, premoženjska uprava pa en milijon Din v svrhu sanacije Mestne, toda le pod pogojem, da prispeva država enak del. Na prigovor slovenske stranke so spremenili besedi »pod pogojem« v »pričakovanju«. Podpore države so utemeljevali s tem, češ, da je država kriva, da je Mestna tako daleč prišla. Ako je država kaj kriva, bi obstojala njena krivda seveda v tem, da leta 1926/27 bauernpartajlovskih hujskačev proti Mestni hranilnici ni zaprla. Ta predlog »v pričakovanju« se je sprejel od bauernpartajlovcev in njih slovenskih uradniških zaveznikov proti glasovom slovenskih posestnikov, obrtnikov, delavcev itd. Nato se je seveda »pričakovalo«. V tem pričakovanju je politična oblast nagradila bauernpartajlovce in njih slovenske uradniške zaveznike s tem, da jih je **potrdila v njih funkcijah v občini**, pri Mestni hranilnici, pri Premoženjski upravi itd. Ker pa je bilo tega čakanja le preveč, je konečno politična oblast zopet izposlovala nadaljno sejo občinskega odbora z istim dnevnim redom kot 15. januarja. Zdelo se je, da bo to pot prodrlo med bauernpartajlovci prepričanje, da se ne da več jamstva občine za vloge zadrževati in v njih glasilu je na uvodnem mestu priobčil nek nemški funkcionar Mestne hranilnice članek, v katerem priznava in pozdravlja jamstvo. Toda potek seje in sprejeti sklep je pa pokazal, da je pisec tega članka bela vrana. Po dolgih posvetovanjih bauernpartajlovcev v **neki gostilni** so prinesli 5. aprila k seji sklep odnosno predlog, glasom katerega

naj se prizna — torej ponovno! — sklep občinskega odbora **iz leta 1881**, glasom katerega jamči občina za vloge in obresti Mestne hranilnice **z vsoto 10.000 gld.**, kar je danes Din 5.000, v ostalem pa se napada **državo kot krivca** na polomu Mestne hranilnice. Značilno za vlogo, ki jo igra manjšina slovenskih zastopnikov kot zaveznikov bauernpartajlovcev je, da so tudi oni kot njih zavezniki **zvedeli za ta predlog šele pri seji**, ko ga je prečital nemški odbornik Perz in da so se ogorčeno oglašali proti predlogu. Tako prvi šolski vodja Betriani, češ, da bi on kot državni uradnik ne mogel soglašati s predlogom, ki napada državo, odb. Cirk, ki vidi v predlogu le zavijanje in izvijanje ter izjavlja, da ne pride več k seji občinskega odbora, ako se bo tako postopalo. Nato se je oglasil doslej najbolj zvesti nemški zaveznik iz bivše SLS železniški uslužbenec odb. Kovačič, ki tudi graja predlagani sklep, češ, da hodijo Nemci kot maček okoli vrele kaše in da naj se vendar že enkrat sklene, da kočevska občina jamči za vloge in obresti Mestne hranilnice z vsem svojim premoženjem... Nato se je ogorčeno vzdignil nemški odb. dr. Hans Arko, ki je proti »vreli kaši« energično protestiral, v ostalem pa trdil, **da zadostuje sklep iz l. 1881** in da se naj Perzov predlog v celoti sprejme. Odb. Pavliček (Nemec) nato posreduje, na kar se, navzlic protestu odb. Cirka, češ, da ta predlog še ne odloči vprašanja, ali jamči mestna občina za vloge in obresti hranilnice ali ne, sprejme prvi del Perzovega predloga v sledečem besedilu: »Mesto Kočevje prizna sklep občinskega odbora mestne občine Kočevje **z dne 27. 6. 1881** kot pravnoveljaven in tudi za mestno občino kočevsko obvezen.« **Ta sklep pa se glasi, kot že zgoraj povedano, le za 10.000 gld. jamstva**, kar predstavlja danes 5.000 Din v naši valuti. Obenem se je naročilo županu, da v spremnem dopisu na glavarstvo ta sklep tako razloži, da bo prav...

Nastaja vprašanje: ali po tem sklepu mestna občina za Mestno hranilnico **jamči ali ne?**

Jasno je, da po tem sklepu **ne** in da na tem položaju tudi plakati, ki jih je županstvo izdalo, ničesar **ne spremene**, ker kompetentni forum, to je **občinski mestni odbor**, tega jamstva v svoji seji dne 5. aprila t. l. **ni sklenil**.

Nastaja vprašanje, čemu bauernpartajlovska relativna večina v mestnem zastopu **tako postopa?**

Odgovor v Kočevju že vrabci na strehi čivkajo: **voditelji bauernpartajlovcev se sanacije Mestne hranilnice boje vsled svoje lastne nemško nacionalne rajfajznovke**.

Nastaja vprašanje, kako bodo državne oblasti na ponovno tako **briskiranje** od strani mestne občine odgovorile?

Mislimo, da o tem ne more biti dvoma.

Davkoplačevalci upravičeno pričakujemo, da bo **te dvojne in dvomne igre že enkrat konec** ter zahtevamo **jasnost**.

Mnogo pa se je na seji dne 5. aprila opazilo, da ni bilo k seji članov kluba bivše NRS. Sliši se, da so poslali k seji le svojega opazovalca, to pa vsled tega, ker so baje za

gornji sklep bauernpartajlovci doznali že pred sejo in se niso hoteli od njih vleči za nos. Razun tega o kakem sporazumnem delu bauernpartajlovci tudi po 6. januarju ne marajo ničesar slišati, za štafažo in štatiste bauernpartajlovcev v občinskem odboru se pa ta skupina lepo zahvaljuje, radi česar je pričakovati lokalno dalekosežnih sklepov.

Tedenske vesti.

Veseli uskrš želi našim bratom pravoslavne vere **Uredništvo.**

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander prebije letošnje poletje z visoko svojo rodbino zopet na našem Bledu.

Sodnim predstojnikom okrajnega sodišča v Kočevju je imenovan gospod dr. Matija Lavrenčič, deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Kozjem.

Pomilostitev vseh visečih ali neizterljivih carinskih in finančnih kazni je podpisal te dni N. V. kralj Aleksander.

Stanovanjski zakon bo, kot se sliši, podaljšan do 1. novembra 1929. Krog zaščitenih bo v smislu obstoječega zakona omejen in pride v poštev le v mestih z nad 10.000 prebivalci. Zakon bo predstavljal nadaljni in morda končni korak le k normalnim predvojnimi prilikam.

Veliko vstvarjajoče delo vstvarja vlada po 6. januarju. Kar preje skozi 10 let ni bilo mogoče, gre sedaj po nekaj mesecih resnega strokovnega dela. Cilj vladinega dela gre za tem, da se poenostavi in osigura pravična in dobra državna uprava, ki naj jo za krajevne stvari spopolnjuje krajevna samouprava občine. Sreza in oblasti, ter da se ustvarijo tudi enotni sodni zakoni za celo državo. Kazenski odvetniški in pravdniški zakoni so že tu; zlasti prvi predstavlja neocenljivo kulturno pridobitev za celo državo. Odločitev glede oblasti še ni padla, toda je že smatrati skoro za sigurno, da bo oblasti manje, torej nove večje, da bodo v lažjem finančnem položaju in da bodo uspešnejše vršile svoje naloge. V tem oziru je zlasti pozdravljati idejo, da naj bi se upravne oblasti v svojih mejah krijele s finančnimi in vojnimi upravami, to je divizijskimi, ali armadnimi poveljstvi. Še popreje pa je strupeno povojno strankarijo, ki je do 6. januarja t. l. uničujoče orala po naši državi, temeljito zatreti in ustvariti v javnem življenju zdravo atmosfero, ki naj zajamčuje tudi zdravo politiko in sodelovanje ljudstva, a ne povojnih političnih kričačev in špekulantov. Da bo vlada tako atmosfero tudi zajamčila, ni dvoma, zlasti pa zatrla korupcijo, pa bodisi ta osebna, denarna ali strankarska.

Moderne Potemkinove vasi? Iz Moskve prihajajo vesti, da se je pred kratkim tam mudila delegacija angleških finančnih in gospodarskih strokovnjakov, pred katero je imel sovjetski finančnik Pjatakov velik gospodarski ekspeze o velikem gospodarskem načrtu Sovjetov za prihodnjih pet let. Ta načrt predvideva investicijo kapitala v prihodnjih petih letih za nič manj kot za 66 milijard zlatih rubljev. Ta investicija se bo pokrila večinoma z uvozom industrijskih izdelkov, zlasti strojev, a plačala z lastnimi sredstvi s tem, da se dosedanj letni državni proračun Rusije dvigne od 7 in pol milijard zlatih rubljev na 13 in pol milijarde. — Od tako dobljenih 66 milijard bi odpadlo 22 milijard za industrijske naprave, 21 milijard za prometna sredstva itd. Načrt je baje realen, ker našteva znana finančna sredstva in vire. Pjatakov je povdaruil, da bo Rusija teh 66 milijard lahko plačala in da se bo s tem produkcija Rusije zvišala v posameznih panogah, zlasti tudi v poljedelstvu, bistveno nad predvojno. Opozoril je tudi angleško delegacijo, da naj se požuri Anglija s priznanjem Sovjetske Rusije, v katerem slučaju dobi sigurno plačljivih naročil za svojo industrijo v iznosu 150—200 mil. funt. sterlingov. Res je, da šteje Sovjetska Rusija danes blizu 150 milijonov prebivalstva, ki se pomnoži vsako leto za okroglo 2 milijona duš. Res je tudi, da šteje 25 milijonov kmetskih družin, in da se na takem ogromnem hrbitišču dajo izpeljevati marsikaki poizkusi. Res je pa tudi, da je ogromna večina teh kmetskih družin danes revna in siromašna, a »kulake«, pridne

in štedljive kmete, ki bi bili lahko dobri odjemalci močne domače industrije, se preganja. Kaj pomaga Pjatakovu še tako močna industrija, ako pa ne bo imela plačila sposobnih odjemalcev. Baš vsled tega je verjetno, da ostane ta sicer lepi načrt — Potemkinova vas.

Sprememba vlade v Avstriji, kjer je podal dr. Sajplov kabinet demisijo, kaže, da pojde sestava nove vlade v nacionalni smeri in da bo pod vplivom Velenemcev.

Osebna vest. Šefom našega generalnega štaba je imenovan armijski general gospod Milan P. Milovanović, a dosedanj šef generalnega štaba Peter Pešić je stopil v pokoj. Novemu gospodu šefu generalnega štaba, ki ima tudi v Sloveniji veliko častilcev in spoštovateljev, naše iskrene čestitke!

Jugoslovanski del luke v Solunu je bil te dni prevzet od našega odposlanstva ter je s tem ugodno rešeno eno za našo državo najbolj perečih vprašanj — izhod na Egejsko morje in obratno.

Promet čekovnega urada pošne hranilnice je leta 1928 znašal 195 milijard Din.

† **Dvorni svetnik Janko Kremenšek** je zatisnil v Ljubljani svoje oči. Bil je, dasi v težki avstrijski politično-upravni službi, vedno zvest narodnjak, a v svoji stroki izreden strokovnjak, ki je tudi v naši upravi izkazal zlasti ob in po prevratu neocenljive usluge. V znani aprilski komunistični pobuni v Kočevju l. 1920 je pripeljal umrli dvorni svetnik osebno vlak in vojaštvo v Kočevje ter za pol ure napravil samo s svojim nastopom pobuni konec, torej brez žrtev. Naj bo odličnemu slovenskemu sinu domača naša zemlja lahka!

Naložbe v denarnih zavodih naše države znašajo sedaj okoli 12 milijard Din. Narodni prihranki rastejo stalno. Enako se zboljšuje tudi plodna zemlja v državi stalno, se povečava itd. Opaža se, da se ljudstvo po 6. januarju, odkar ga ne vznemirjajo več različni hujšaki, veliko bolj posveča gospodarskim vprašanjem in delu. In predvsem v teh dveh leži naš napredek in osiguranje položaja v svetu!

Križi in težave mesta Kočevje.

(Dopis izven uredništva.)

Zadnja številka v Kočevju izhajajočega lista »Wahrheit« je prinesla pod naslovom »Gewerbe, Industrie und unsere Sparkasse« točen opis historijata, kako je prišlo po nepotrebnem naše mesto v gospodarsko zagato, iz katere je že samo pri polovični dobri volji še vedno lahko najti ugoden izhod.

Mestna hranilnica kočevska je sklenila zano z drugimi upniki s tvrko A. Kajfež in Merkantilno banko v Kočevju konzorcijalne pogodbe, ki bi v redu izvrševane morale ščititi interese kočevskega mesta. Pogodbe so bile dobre; na njih so delali strokovnjaki; tvrka A. Kajfež je pokazala vso dobro voljo, da jih izvrši do pičice. Njeni obrati so delali za upnike s polno paro; zasiguran je bil isti lep donos, ki bi omogočal sanacijo vseh gospodarskih neprilik kočevskega mesta, ki jamči za Mestno hranilnico kočevsko. Upniki — med njimi tudi Mestna hranilnica kočevska — so sprejeli v upravo celotno Kajfežovo imovino, dobili so v svoje roke tako dalekosežna pooblastila, da bi bili lahko vsak čas, kadarkoli bi bili samo hoteli, prevzeli tudi njeno lastništvo, isto po svoji mili volji vnovčili in se naplačali brez dragega konkurznega postopanja, ki preti uničiti sploh vsako kritje upnikov. Intrigantstvo, kako ubiti slovensko podjetništvo v mestu, in pa želja po politični osveti napram tedanjemu županu in od tedanje večine občinskega odbora priznanemu voditelju kočevskih Slovencev gosp. dr. Ivanu Sajovicu je po znanih zaplečnikih obrezuspešila izvrševanje konzorcijalnih pogodb, iztuhtala Kajfežu konkurz in uničila po nepotrebnem svoje lastno kritveno premoženje. Proketo drago bo plačevalo naše mesto te peklenke načrte **majhne klike ljudi v Kočevju**, ki iščejo le svojo korist ter se ne menijo za občnost. — »Danes meni, jutri tebi« — to prislovico mora uvaževati zlasti trgovski svet in ni še vseh dni večer. Po sanaciji Mestne hranilnice kočevske, kdo

zna, kaj še pride! — Kampanja proti dr. Iv. Sajovicu, zamišljena v Kočevju, odobrena v Ljubljani in blagoslovljena v Dolenji vasi, pojde na žep davkoplačevalcev naše občine. To stoji in zastonj je vsako skrivanje pred tem dejstvom. — Od zunaj ni pomoči in je ne bo, ker ni odkritosti. Na eni strani se sprejemajo sklepi, ki se jih hoče s tendencioznimi poročili na drugi strani zopet ovreči. Ne prikrivajmo si dejstva, da nikdar ne more biti v načrtu Alojzija Kresseja, dr. Janeza Arka in raznih Romov sanacija Mestne hranilnice kočevske, ker gre ta proti njihovim koristim in koristim konkurenčnega zavoda, s katerim so imenovani zvezani na življenje in smrt. — Mestna hranilnica kočevska bi bila lahko v konzorciju upnikov odločala — brez nje se ni smelo zgoditi ničesar. Po svojem gerentu se je te svoje najvažnejše pravice slovesno odpovedala iz strahu pred — dr. Sajovicem. Kdor more verjeti, da je to storil njen gerent brez vednosti kočevskega nemškega vodstva, naj verjame, če se je skregal s pametjo. In vodje so: Alojzij Kresse, dr. Janez Arko in bratje Rom. To stoji. Ako pa je odločil tako sam njen gerent, naj se ga prime, ker je odškodninsko odgovoren, ker ni ščitil koristi zastopanega zavoda ter je mirno prepustil drugie odločati o žepih kočevskih davkoplačevalcev.

Gerent dr. Štefan Rajh je zadosti odločno varoval pravice Mestne hranilnice kočevske. Z rekurzom proti otvoritvi konkurza je povdaruil kršitev sklenjenih konzorcijalnih pogodb in voljo po njem zastopanega zavoda, da ta ne bo mirno trpela takega postopanja konzorcijalnih tovarišev. Vsled tega je moral iti. Ker se ne bi dobilo v celem Kočevju Slovenca in ne pametnega gospodarja, ki bi si hotel pustiti s konkurzom razmetati svoje lastno kritveno premoženje (NB! S konzorcijalno pogodbo je bila Mestna hranilnica poleg neomejene uprave Kajfežove imovine z dani mi pooblastili tudi solastnica te imovine), je prišel gerent iz Ribnice, z vednostjo kočevskega nemškega vodstva in dolenjevaško pomočjo v Kočevje in Mestna hranilnica kočevska ter po njej kočevski davkoplačevalci v nepopravljivo škodo, za katero ne more biti nikdo drugi odgovoren kot oni, ki so vse to povzročili. — Tako stoji stvari danes; vsako skrivanje pred dejstvi je smešno.

Konkurzno postopanje je ugodno pospeševalo seveda tudi še poslovno profitarstvo. Sijajno razdeljene vloge — eden upravlja, drugi nadomestuje, tretji toži in zastopa — a premoženje gine ter — kopni kot sneg v aprilu, saj plačajo Kočevjarji!

Lesna zaloga je bila vredna ob začetku konkurza tvrke A. Kajfež 1,650.000 Din. Kaj se je dobilo zanjo? Strokovnjak je dosegel te-le cene: za testone 460 Din za 1 m³. Pri tem blagu je bilo 80% 9 in 10 col širokih. Za jelovino so dobili te-le cene: za I., II. in III. 12 mm deske od 16 cm širine dalje 600 Din frko vagon Kočevje, za 18 mm deske 500 Din, za I., II. in III. 12 mm, od 10 do 15 cm 400 Din, IV. od 10 do 15 cm 12 mm 370 Din, I., II., III. in IV. 8—10 cm 12 mm 370 Din, I., II. in III. 10—15 cm 18 mm 375 Din, IV. od 10—15 cm 18 mm 345 Din. Vse blago je bilo 4 m dolgo. Običajen razglas v dnevnikih listih bi bil prinesel gotovo vse druge cene. Zakaj se ni les prodajal na javni dražbi, ko je bilo zanj toliko reflektantov? Zakaj kar lepo na tihem, pod roko? Ta uganka ni nerazrešljiva.

Tudi Jelovbreg — Vršiče se prodaja pod roko. Upajmo, da bo vsaj tukaj znala Mestna hranilnica kočevska varovati svoj interes.

Koliko so še v igri drugi interesi raznih pospeševalcev konkurza tvrke A. Kajfež, bo pokazala javna dražba nepremičnin, ki se bo vršila 2. maja t. l. v Kočevju. Pravijo, da sta dva odločujoča činitelja v provajanju Kajfeževega konkurza po svojih zvezah vrlo živo interesirana na vinski trgovini, drugi zopet na žagi itd. Javna dražba bo pokazala tudi to lice. Notus.

Izdajatelj in urednik: Ferdo Jonke, Kočevje. Tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, Wolfova ul. 1. Predstavnik za tiskarno: Alb. Kolman v Ljubljani.